

nal hozzá küldötte a' maga Chirurgussát (Seborvossát), nem különben a' fogságunkba esett Adjutánsát is *Marceaunak*, a' ki igen kedves embere volt *Marceau* Generálisnak. A' fzerentsétlen Generális nagy háladatossággal meg-köszönte a Fő Herzegnek, ember-társához mutatott fzeretetét, 's tsak hamar az után ki-múlt a' Világból. Még tsak 28 esztendő volt. — Mídon a' szélső-vígyázók sorain nyargalózna, 's Katonáit pirongatná, akkor találta egy Vadaszunk' golyóbissa.

Zsurdannak már az előtt is gyengékedett egészségét a' fzerentse-változása még inkább meg-rontotta, úgy hogy Frankóniából történt vízfza-vonúlása' alkalmatosságával nem is ülhett többé lóháton: minekokáért el kéredzett a' szolgálatból. Sept. 13-dikánn azt írták *Párisból*, hogy *Beurnonvillét* nevezte helyébe a' Direktórium.

Kehl, egy falunak a' neve, mely a' Rajna' innenső partján fekszik *Kinzing* nevű folyó-vizetskének a' Rajnába való szakadásánál, által-ellenben *Strafsburggal*. Hajdan híres Vár is volt ezen falunál; de el hagyatott: hanem e' most folyó hadnak alkalmatosságával újra meg-erősítődött: mivel igen hasznos fekvésű hely akármelyiknek a' hadakozó Felek közzül, a' melyik bírhatja azt. *Kehl* tette vala *Moró* magáévá: 's úgy fórrott által a' Rajnán

Straßburg vidékéről az a' termédek Fran-
tziáság, mely a' Sváb Kerület után Ba-
váriának alsó részét és Felső-Palatinátust
is el foglalta. *Moró'* vízfzár-vonulásának
ki mondhatatlan akadályt okozna az, ha
a' Miéink addig el verhetnék *Kehl*ből a'
Fr. Őrizetet: míg oda érkezne *Moró*. Er-
ről a' *Kehl*ről *Stuttgárdi* Tudósítások után
írtuk vala, hogy diadalmasan meg-kapták
azt Vitézeink; de némely újabb *Stuttgárdi*
Levelekből azt olvassuk, hogy hirtelen
vízfzár kapta azt ismét az ellenség. —
Miben légyen a' dolog *Kehl*re nézve? hi-
telessenn, és környülállásossann adja azt
elő egy Levél, a' mely, tsak hamar a'
történet után B. *Petrásch* Generálisunk-
nak *Bischofsheimi* fő-quartélylyából költ
's így következik:

„Úgy vólt el végezve, hogy Sept.
19-dikénn szerentsét kell próbálni *Kehl* el-
len: azon közben Sept. 17-dikénn délután
oly hírt vesz Báró *Petrásch*, hogy az el-
lenség, egynehány ezerevel magával *Freu-*
*denthál*hoz érkezett, 's kevés órák alatt
el foglalta azt a' szoross járást is — *Knie-*
bis nevezetűt — mely az úgy nevezett
*Schwarzwald*ból (Fekete erdőből) szolgál ki
a' *Fürstenbergi* és *Bádeni* földekre. Ezen
hírnek valóságát bizonyította egy Levele
Morónak, mely, a' *Straßburgi* Kommen-
dánshoz vólt intézve: de a' mely a' Mié-
ink által el fogattatott. Ily környülállások-

ban, mindjárt parantsolt B. *Petrás*, d' *Aspres* Oberstlieutenántnak, hogy két Bata-
 lionokkal a' d' Alton és Wallis-Olivier Reg.
 jeiből induljon szekerekenn *Oberkirch* és
Oppenau felé, 's a' Lakosokkal özfze-fog-
 ván zárja el a' tájon az útakat, melyek
 egyenessen *Kehl* felé szolgáltak, le-dön-
 tögetett-fákkal; *Merveld* Oberster pedig,
 3 Lovas-ofztályokkal *Oberkirchen* és *Op-
 penau* alól fekvő *Renchen* nevű falu felé
 küldődött, hogy szemmel tartsa 's védel-
 mezze az által ellenben fekvő *Offenburgi*
 környéket. Egyfzersmind meg-határozó-
 dott, hogy még azon éjtszaka rajta kell
 menni *Kehlenn*, a' minthogy parantsola-
 tot is vettek leg-ottan két Zöld-Loudon
 Batalionok, két Szerviai Kompániák, egy
 Blankenstein-Hufzár-ofztály, és egy Bata-
 lion a' Manfredini Reg. jéből, hogy *Klein*
 Oberster' vezérlése alatt, kezdjenek a' *Kin-
 zing'* jobb meljékénn egy hamis attákot
 azonnal, mihelyt a' valóságos meg-támadást
 el fogja az a' végre ki rendelt Tsapat (Ko-
 lonn) kezdeni: mely Tsapatnak utánna
 rendelődött Pattantyús-Kapitány *Olinger*
 a' kormányozása alatt lévő ágyúknak leg-
 nagyobbk részével, hogy ágyúztasson vala-
 mint csak lehet az ellenség' sántzaira. Ma-
 ga B. *Petrás* estvéli hét órakor kereke-
 dett fel *Bischoffsheimtól* a' Ferdinánd Reg.
 jének 3 Bat. jaival 's Levenöhr Könynyü-
 lovassainak egy Ofztályával, és 8 órany-

nyi menetel után anynyit haladt; hogy nem vólt már tovább *Kehl*től, egy órány-nyi járó földnél. Itt meg pihentetvén egy kevéssé Vitézeit, ismét elébb indított belőlök, *Otskay* Oberstlieutenánt és *Dallos* Fő-Strázsa-mester' vezérlése alatt, Ferdinánd Reg. béli ezerhatyszáz Gyalogokat, azt parantsolván nékiek, hogy a' Rajna' töl-tése mellett vezetvén magokat hív La-kosok által, menyenyenek által az a' tájon még egészfzenn el nem készültt Frantzia sántzokonn, a' Rajna' hídjáig; 's azt el foglalvann, egy rész belőlök maradjon a' hídnál, a' más rész pedig foglalja el hátúiról a' *Kinzing* partján már egészfzen el készültt sántzait az ellenségnek, valamint az ott lévő táborát is; hogy ekképpenn a' *Kinzing* jobb-meljkére állított Népünknek könnyen elébb lehessen nyomúlni. A' mely részt meg-hagyott vólt maga mellett B. *Petrás* a' Ferdinánd Reg. jéből, két szá-zokra osztotta: egyiket, *Pongrátz* Májor' kórmányozása alatt a' Rajna-meljkéi Fr. sántzok' bé-járásához rendelte, hogy ez segítségére legyen a' már elébb nyomúlt Tsapatnak; a' más szakaszt pedig *Busch* Májor' vezérlése alatt *Marlentől* *Sundheimonn* által, *Kehl* falva ellen küldötte. Még virradta előtt hozzá kezdvén Vitézeink a' meg-támadáshoz, szerentséssen el foglalták mind a' Rajna' hídját, mind *Kehl* falvát is, 's már akkor az Erössé-

gekben lévő Frantzia Őrizetek se' állottak ellent igen hatalmassann. De szerentsétlenségre, *Otskay* Oberstlieutenánt fogságba esett; *Dallos* Májor Ur pedig agyon lövettetett, kiknek esete rendeletlenséget szült a' kormányozások alatt vólt Katonáság között, mely alkalmatossággal az ellenség ismét rendbe szedte magát, 's 3000 *Straßburgiakkal* térvén vízfíza a' Rajna hídján, el nyomta Népünket. Ez éppen akkor történt, midőn más oldalról derekassann nyomúlt már előre *Neumühl*nél a' *Manfredini* Bat. ja: de alkalmatos időben ugyan tsak nem érkezhett el oda a' hová kellett vólna: minekokáért minden felől vízfíza-vönták magokat Vitézeink. Részünkről *Ocskay* Oberstlieut. onn és *Dallos* Májoronn kívül, a' kik vagy halva maradtak, vagy sebet kaptak, reá megy a' számok egynehány százra.

Károly Fő-Hertzeg' Tudósítása szerént, mintegy 800 Frantziák estek *Kéhl*nél fogságunkba, kik között 3 Obersterek, egy Oberstlieutenánt, hat Kapitányok, és 14 Hadnagyok vagynak. — Báró *Petrás Kéhl*nél egy jó forma számú Osztályt hagyott, 's *Freystadt*ot és *Kniebist* is meg rakta Katonákkal; a' több népével pedig, *Nauendorf* Generálissal egyesülve vígyáz az ide oda tsapongó *Moróra*, kit *Gr. Latour* is igyekezett Sept. 28-dikán, *Stockach*

felé intézett útjától el szorítani, és úgy felnyomni valamint csak lehet a' Rajnához, 's ekképpen megakadályoztatni a' *Kinzingeri* völgyhöz és *Kehl*hez való jutásban.

(*Stockach* Városotska, *Ulmán*n túl 's alól esik, valami 23 óránynyi járó földdel.)

Károly Fő-Hertzeg, a' *Lahn* és *Sieg* vize között hagyta *Werneck* F. M. L. ot egy jó forma Korpussal; maga pedig a' Sereg' több részével, közelebb ment ismét a' *Ménushoz*, hogy onnét mindjárt oda fordulhasson, a' hol nagyobb szükség lesz a' jelenlétére.

A' Spanyolok és Frantziák között lett Békességekötésben arra kötelezte magát a' Spanyol Udvar, hogy a' mit birt *Ámerika'* meljékénn *S. Domingó'* Szigetébenn: azt egészszenn által-engedi a' Frantzia Republikának; hanem most azt írják *Londonból*, hogy a' Spanyolok *S. Domingó'* béli néhai Birtokjoknak *Lakosai'* Ánglus óltalomba ajánlották magokat, minekutánna *Forbes* nevű Ánglus Generális, ki, a' *S. Domingó'*ban lévő Nagy-Britanniai Katonaságnak Fő Kórmánvozója, következendő értelmű buzdító Hirdetményt intézett hozzájok:

„Földmivelő Spanyolok! A' ti Királyotok, Frantzia-Ország' mostani Igazgatóinak engedte által azokat a' szélesen ki terjedő és gazdag Tartományokat, melyeket

300 éfztendőnél régebben kezdettek birni és mivelni a' ti Eleitek, 's birtatok és miveltetek Ti is ő utánok. Jelen vagyon már éppen az idő, melyben telyesedni kellene a' Királyotok által lett által-engedtetésnek. A' (Frantzia) Kormányfzék-től küldettetett Kommisszfzariusok el érkeztek már a' ti Kolóniátokba, 's készülnek is hozzá, hogy a' ti Vagyontoknak végre járjanak, mint tselekedtek a' szomszéd Kolóniábann. Vigyázzatok derék Spanyolok magatokra, hogy helyt ne adjatok ezen Emberek' álnok tsapodáskodásaiknak, kik ellenségei mind azon fundamentomos igazságoknak, melyeken épül az erköltsi tudomány és a' Vallásbéli esméret. Mint-hogy Ti, Öseiteknek példája fzerént, nemes-érzésűek, hívek és nagy-lelkűek vagytok: elég néktek tsak egy jeladás is arról, a' mi vár Benneteket. Minthogy Ti, állhatatosan meg akartok maradni az igaz Istennek és Királyaitok' felséges Maradékának szolgálatjában: kétség kívül, kézszebbek vagytok el vesztetni 's fel áldozni Vagyonaikat, mint sem oly fzerentséget 's gyalázatot vonni magatokra, hogy a' ti Tartományotok' újj Urainak jármát vennétek fel nyakatokra. Kövessétek azért bátor szívű Spanyolok, a' józan-okosság-nak, 's betsület érzésnek nemes indításait. Utazzatok el! A' Spanyol Korona alá tar-

tozó Birtokok, nyitva vagynak előttetek; meny nyetek oda, 's éljeteK és haljatek meg ott bátorságossann a' ti Óltáraitoknak árnyékábann és Királyotok' védelme alatt. De ha némelyek közzületek el nem hagyhatják a' szükség miatt földjöket, melyet mivelnek: ne aggódjanak. Ő Nagy-Britanniai Felsége, nyújtja Nékiek, a' maga hatalmas és védelmező karját. Óhajtom az ő boldogságokra, hogy bizzák magokat egy ily nagy Fejedelemnek nagy lelküségére és jóltévőségére. A' Vallásnak, jó-lelküségnek, és emberiségnek igaz ügyéért, Kitusakodott a' Fejedelmek közzül nagyobb betsülettel és buzgósággal mint Ő Felsége azok ellen a' vakmerő Újjítók ellen, kik mind azt (t. i. a' Religiót, az egyenes szívüséget, és a' valóságos emberi érzést) el akarják pufztítani a' föld' színéről? Olvastam én, Derék Spanyolok! azokat a' színlett Instruktziókat (Útasításokat), melyeket a' Direktórium adott, a' (Fr.) Közönséges - Társaság' Biztosainak; meg fontoltam én ezen Ágenseknek Hirdetménynyeiket: kiknek *S. Domingóba* való első Követségjek, zenebona-indítással, gyújtogatással, és a' Földmivelők' gyilkolatasával vala meg-bélyegezve. Az ily Embereknek Kommisszariusókká lett választatása, eléggé mutatja már előre a' felettek függő boldogtalan sorsot. Olvassátok 's vizsgáljátok meg az említett Hirdetmé-

nyeket Derék Spanyolok! Azon Ígéreteket, melyekkel tsalogatnak benneteket, hasonlítsátok tsak öfzfe mind azzal, a' mit tett minden Nemzettel a' (Frantzia) Respublika. — — Mit nem ígért Az, önnön Kolóniáinak, 's minden Tartományoknak, melyekbenn meg-fundálta a' maga Igazgatása' formáját! Gondoljátok el azt a' szomorú állapotot, melybe estek mind ezen Tartományok, melyek hajdan oly népesek és virágzók valának; 's ítéljétek meg, mitsoda következése lenne a' ti könnyen-hívésteknek! Minthogy én előre sajdítom a' ti vezedelmeteket és boldogtalanságokat: ajánlom néktek óltalmamat. Mint hív Tolmátstsa az Ö Felsége' jó-akarátjának és indúlatjának: ígérem és bizonyosokká teszlek arról benneteket, hogy az Ö Felsége' védelme alatt, Vagyonaitoknak és Személyeiteknek bátorságot találtok. A' mi szent és tiszteletre méltó a' ti szemeitek előtt, Religiótok, Papjaitok, Törvénynyeitek, jussaitok és Szokásaitok, sérelem nélkül meg fognak tartatni nálatok: 's a' Világon leg-ki-terjedtebb és virágzóbb Kereskedésnek hasznaibann részesültök. Gyakran láttátok a' mi Kereskedő-tanyáinkat, 's esmérítek az ott uralkodó szabadságot, hívséget, és bőséget. Vegyétek gondolóra ezen hasznokat, 's fogadjátok el egy olyan Hatalmasság' kezéből, mely egyedül adhatja azokat Tinék-

tek. Mihelyt ti a' Királyi óltalomra szá-
 mot többé nem tarthattok, de más részről
 nem akarjátok, hogy a' ti újj Uraitok is
 számot tartsanak reátok, ragadjatok fegy-
 vert Azok ellen, és első jeladástokra, siet-
 ni fogok segítségtekre, 's erőmet egyesí-
 tem a' tiétekkel, hogy köz-ellenségünket
 vízfőz-verhessük 's ki-írthassuk. — — A'
 S. Domingói Spanyolok, három ízben kér-
 ték vala meg *Forbes* Generálist a' Nagy-
 Britanniai Felsőg' védelme eránt. Első-
 benn azt felelte *Forbes* Gen. Nékiek, hogy
 a' míg ők Spanyol igazgatás alatt lesznek:
 semmibe addig vélek nem erezkedhetik:
 mivel a' Spanyol Udvarnak éppen nem
 akar panaszra szolgálatni alkalmatosságot.
 Júl. 12-dikénn ismét négy Deputátusaikat
 küldötték a' S. Domingói Spanyolok *For-*
bes Generálishoz, oly jelentéssel: hogy
 4-dik Augustus az a' nap, melyen, által
 akarja őket adni a' Spanyol Király Fran-
 zia-Országának: de Ők nem hagygyák ál-
 tal adatni magokat, és készek Anglus zász-
 lót tenni fel, ha a' Nagy-Britanniai Fel-
 ség maga szárnyai alá veszi őket. Július'
 23-dikán hasonló ajánlást tétettek egy újj
 Deputátziójok által: 's akkor nyerték az
 elő-adott biztató és buzdító Hirdetményt
 Gen. *Forbestől*.

Ezen Híradásokat egy posta-hajó vit-
 te Angliába S. Domingóból, a' honnan

Július' véginn indúlt vólt, 's vitt egyfzersmind a' *S. Domingói* Frantziákról is következő Tudósításokat: Fr. Kommisszarius *Santhonax*, fogva küldötte Fr. Országba *Rochembeau* Generálist: mivelhogy Ez, nem akarta Szeretsen-sereggel venni által a' Fr. Respublika' birtokába azt a' részét *S. Domingónak*, mely, Spanyol-Országhoz tartozott; hanem a' végre fejér sereget kívánt. A' Szeretsenekbe vetette *Santhonax* minden bizodalmát, úgy anynyira, hogy ez által egészfen fel is haragította a' Mulattokat: 's azonbann már most a' Szeretsenek is zenebonáskodnak, mert a' mint mondogatják: Ők, szabad Emberek, 's azért nem is dolgoznak. Az Európai Frantzia Katonaság, mely *S. Domingóban* vagon, meg mondta kerekenn: hogy kézszebb visszafizetni Fr. Országba, mint sem Papiros-pénzzel fizettetni magát még továbbra is. Két lineai hajókat visszafizet is kellett küldeni Fr. Országba: minthogy a' rajtok lévő népet le nem lehetett tsendesíteni. — Fr. Orzágnak *Rocheforti* partjától két Fregátok érkeztek 21-dik Júliusban *S. Domingónak Cap François* nevű Kikötőhelyéhez, 's vittek magokkal öt Ánglus szállító-hajókat, melyeket az úton fogtak el. Ezen szállító-hajóknak a' fő terhe, 5 száz Ánglus Katonákból állott.

A' Spanyolok és Frantziák között kötött Frigyet, 26-dik Augustusbann meg-

erősítette a' Fr. Törvényhozó Gyűlés' öregebbik Tanátsza is. A' 18-dik Tzikkelye, Angliát érdekli.

Elegyes Tudósítások.

A' Fr. Törvényhozó-Gyűlés' Ifjabbik Tanátsza meg-engedte Sept. 10-dikénn, hogy a' Direktórium házanként kerestethesse Sept. 22-dikéig de tsak nappal, azokat a' zenebonásokat, kiket még el nem lehetett fogni Sept. 10-dikére virradóra. Ezeknek száma meghaladja a' 6 százát. Az említett éjszakánn el fogattattakra nézve pedig azt végezte, hogy katonai módon rövid protzelszust kell rájuk tartani.

Amsterdamból, (a' hol reá megy ötven ezerre a' Zsidó Lakosok' száma) *Hágából* és másunnann is, sok Zsidó Gyűlekezetek köszönték meg írásban a' *Batáviai Nemzet-gyűlésének*, hogy a' más *Batáviai Polgárok'* jussaiknak részesevé tette a' Zsidóságot is oly feltétel alatt; ha t. i. a' Zsidók is szintén úgy telyesítik a' polgári kötelességeket mint egyéb Batavus Polgárok, de már többé nem is szabad a' Rabbiknak, hivatalbéli ruhájaikban megjelenni közönségesen a' Zsinagógákon kívül; se az úgy nevezett leveles ízíneket felállítani az útszákön meg nem engedtetik. Ezekből és több ilyen okokból, számos Zsidók nem elégefznek meg Batáviábann is az ottani új polgárságával Nemzetjeknek. E' szerént vagynak már most Ó és Újj hitű Zsidók

Frigyes - Belgyiombann, mely két Felekezet, nem leg jobb embere egyik a' másiknak.

A' Frantzia Jakobínusok miatt, úgy el undorodott Spanyol-Országban a' Jakobínusok' Papi-Szerzetje ezen maga hajdani nevéből, hogy annak meg változtatására engedelmet kért Pápa Ő Szentségétől. Nem is tsuda: mert Párisban, még a' különben gonosz Emberek se' szenvedhetik ha Jakobínusoknak mondja őket valaki. Történt p. o. nem régebenn is — *a' mint Mercier beszéli* — hogy a' mint egy Tolvajt el fogtak a' Katonák, kik az útszákön fel 's alá járkálva szoktak vizsgálódni (Patrullók), 's ezeknek Vezetőjük Jakobínusnak találta nevezni a' Tolvajt: nosza ez fel tsattan, 's így szól mérgessenn a' Patrull-Komendánsához: Kegyelmednek vagyön jussa meg-árestálni a' Tolvajokat: de nintsen arra, hogy egy betsületes Tolvajra oly tsúfos nevet ruházzon (Értette a' Jakobínus nevezetet).

Svéd-Országban, módivá akar lenni a' lóhús étel. Két Püspökök, és némely Világi Földes Urak is, kiknek száma közül való Báró *Cedernhielm*, jó példával mennek elől e' részben: mert naponként vitetnek fel afztalaikra ló-hús-petsenét, bétsinálttat, 's a' t. A' mezei-gazdaságban egy millió tallér hafzna lenne abból esztendőnként Svéd-Orzágnak, ha egészszen szokássá válna a' lóhús-evés.

*Budweis*ből (ez a' Város Cseh-Ország-nak Aufztriával határos részében fekszik) Sept. 20-dikán: — „A' Fr. Koronához jussát tartó tizennyóltzadik *Lajos*nak Hitvesse most ebben a' Városban tartózkodik: mivel meg engedtetett ezen Hazáján kívül szorúlt Felségnek, hogy Cseh-Ország-nak akármely Városában is bátran letelepedhetik. Kevés jövedelméhez van szabva az ebédje is, mely nem áll többől négy ételnél. Együtt utaznak véle: De Gros-bois, De la Tour d' Auvergne, és De Gourbillon házas Grófnék, és De la Tour d' Auvergne Gróf Kis-afszony, Vicomte de Vicecia, L' Abbé de Castillon, Báró Mille-ville. Gróf Rhurue, De Gallois Afszony, Brutenberg Kereskedő, és Villaret Ur. Maga a' Felség D' Oliergues Grófné neve alatt utaz.

Svéd-Ország' részéről, a' Frantzia Direktórium mellett Követséget viselt Báró *Staël* tsak ugyan el hagyá végtére *Páris* Septemb. 5-dikénn: minekutánna el adatta volna elébb lovait és hintajait. *Helvétzia* felé vette útját, a' hol magános életet akar élni mint írják felöle *Páris*ből. A' Svéd Udvarnak nints már most egyéb Embere *Páris*bann, *Signeul* nevezetű Fő-Consulánál.

Ezen esztendőnek 25-dik Décemberéig meg engedtetik Nagy-Britanniábann a' vekszelezés Aufztriai-Belgyiomba, Hollandiá-

ba, 's minden Olasz és Német-Városokba is. Hasonlóképpen megengedtetik, hogy az említett napig, a' nevezett helyekre mindennemű jószágokat (tsupán a' tulajdonképpennvaló hadi portékákat, p. o. fegyvert, puskaport, 's a' t.) ki véve, lehessen a' Nagy-Britanniai Kikötőhelyekből szállítani. Az ezen engedelmekek magokban foglaló Rendelésekben, emlékezik már *Pitt* Úr Frantzia Kormányfőjéről (Gouvernementről)

Béts.

Néhai Hertzeg *Hohenlohe Kirchberg* Ts. K. Hadi-Tárnok-mester' érdemeit, még az Özvegyében is kívánvann megjutalmaztatni a' jó szívű Felső, anynyira szaporította az özvegyi penzióját a' Hertzegnének, hogy Ez ezftendőnként három ezer forintot fog szedni a' Ts. K. Kaszszából.

Silésiai Birtokos *Baadenfeld* Úr a' Ts. K. Felsőhöz tett ajánlása szerént, huszonöt Rekrutákat állít ezen hadra egészsz készülettel.

Fő Politzáj-Direktor és Ts. K. Udvari Tanácsos *Beer* Úr, minekutánna 40 ezftendöket töltött volna el a' Státus' szolgálatajában, meghalálozék a' múlt Septemb. 25-dikénn, életének 61-dik ezftendejében. Követésre méltó példáját hagyta ez a' hasznos Ember, az igazság- és ember-szeretésnek.